

Institutionen för klinisk neurovetenskap
Avd. för försäkringsmedicin

STODS: the Swedish Twin project Of Disability pension and Sickness absence

I projektet STODS är syftet att få ökad och mer detaljerad kunskap om riskfaktorer för att bli sjukskriven eller för att få sjuk- eller aktivitetsersättning, samt om eventuella konsekvenser av att vara sjukskriven eller ha sjuk- eller aktivitetsersättning. Särskilt fokus är på rörelseorganens sjukdomar och psykisk ohälsa, vilka står för ca 70 % av sjukskrivningarna. I de omfattande och prospektiva studier vi bedriver kan hänsyn tas till både miljömässiga och ärftliga faktorer genom att använda data från det stora Svenska Tvillingregistret. Genom att kombinera forskningsmetodik om tvillingspar med sjukfrånvaroforskning ges en unik möjlighet att kontrollera för och att undersöka ärftliga faktorer betydelse för sjukfrånvaro, sjuk- och aktivitetsersättning, liksom konsekvenser av detta, kunskap som ofta efterfrågas inom sjukfrånvaroforskningen. Flera olika delstudier har genomförts, andra pågår.

Projektdeltagare

Pia Svedberg, Med.dr., docent, senior forskare, projektledare
Jurgita Narusyte, Med.dr., forskare (bitr. projektledare)
Annina Ropponen, Fil.dr., senior forskare, KI & professor vid Arbetshälsoinstitutet, Helsingfors, Finland
Mo Wang, Med.dr., forskningsspecialist
Iman Alaie, Med.dr., postdoc
Vera Atarodi, doktorand
Emma Pettersson, statistiker/doktorand 50%
Pontus Josefsson, statistiker
Jakob Bergström, statistiker

Anknutna:

Auriba Raza, Med.dr., postdoc, Stockholms universitet
Sanna Kärkkäinen, Fil.dr., postdoc, Kuopio, Finland
Victoria Blom, Fil.dr., docent, KI & Gymnastik och Idrottshögskolan (GIH)
Björg Helgadóttir, Med.dr., GIH
Karri Silventoinen, professor, Helsingfors universitet, Finland
Linda Magnusson-Hanson, docent, Stockholms universitet
Maria Wijkander, doktorand, Stockholms universitet

Pågående delstudier:

- 1) Barn och unga med psykiatriska tillstånd och risken för marginalisering på arbetsmarknaden (PI: Alaie, Finansiering VR).
- 2) Psykiska besvär under uppväxten och svårigheter i arbetslivet (Doktorandprojekt (Atarodi) delfinansierat av Forskarskolan Hälsovetenskap, KI. PI/huvudhandledare: Narusyte).
- 3) Sustainable working life: early determinants and later predictors – a longitudinal twin study (Hållbart arbetsliv/SustWork) (PI: Ropponen, Finansiering: Forte).
- 4) Sjukfrånvaro på grund av psykisk ohälsa: riskfaktorer och konsekvenser (PI: Svedberg, Finansiering: KID, AFA, Forte postdoc(Alaie)).
- 5) Kronisk smärta, psykisk ohälsa och arbetsoförmåga: betydelsen av arv, miljö och samsjuklighet för övergången mellan sjukdom och sjukfrånvaro (PI: Svedberg, Finansiering: VR, KI).
- 6) Psykisk ohälsa och beteendeproblematik under barn- och ungdomsåren och samband med framtida sjukfrånvaro (PI: Narusyte, Finansiering: VR, AFA).

Nordiskt samarbete

I projektet samarbetar vi sedan flera år med en forskargrupp vid Helsingfors Universitet/Arbetshälsoinstitutet samt med en forskargrupp vid Folkhälsoinstitutet i Oslo runt liknande studier baserade på den finska respektive norska tvillingkohorten. Sedan 2012 har vi ett etablerat nätverk (NorTwinDiSa) kring sjukfrånvarostudier baserade på de nordiska tvillingkohorterna, där även forskare i Danmark ingår.

Finansiering (nuvarande och tidigare)

Vetenskapsrådet (VR): 2020-2022 (Narusyte), 2023-2025 (Alaie); Forskningsrådet för Hälsa, Arbetsliv och Velfärd (Forte) 2019-2023(Ropponen); Forskningsrådet för Hälsa, Arbetsliv och Velfärd (Forte-postdoc) 2022-2023(Alaie); AFA 2020-2024 (Narusyte); AFA 2016-2019(Svedberg); Vetenskapsrådet (VR) 2017-2020(Svedberg); Forte 2008-2009 (Svedberg) och 2013-2015 (Narusyte); VR 2009-2011(Svedberg); Svenska Läkaresällskapet (SLS)(Svedberg, Narusyte); Socialdepartementet 2012-13; Magnus Bergvalls stiftelse; Karolinska Institutet: Centrum för vårdvetenskap samt strategiska forskningsområden Folkhälsa/Internationell hälsa (KI-PIH) 2008 samt i Epidemiologi (SFO-Epi) 2012-13; delfinansiering av doktorander: Nationella forskarskolan i vård och omsorg (NFVO) 2008-2012 samt KID 2012-2015.

STODS stöds via infrastrukturen REWHARD (*Nationell infrastruktur för forskning om sociala relationer, arbete och hälsa över livsloppet*, VR dnr 2017-00624 år 2018-2022 och år 2023-2028 VR dnr 2021-00154).

Intresserad av ett samarbete, av att skriva examensuppsats, eller att genomföra en delstudie baserad på STODS data?

Kontakta Pia Svedberg, PI (e-post: pia.svedberg@ki.se), eller Jurgita Narusyte, Co-PI (e-post: jurgita.narusyte@ki.se).